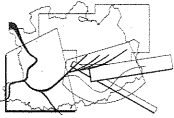

Bronnen

- A.R.O.L.-Planologische Dienst, Sectorstudie recreatie Vlaanderen, Belgroma, 1987.
- Advies Ruimtelijke Kwaliteit, Structuurplanningsproces Lier, Startnota deel 1, November 1997.
- Afdeling Monumenten en Landschappen, A.R.O.H.M. Advies Ontwerp ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, 1996, Brussel.
- Albrechts, L., Vermeersch, Ch., Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, Aanzet voor de uitwerking van het stedelijk netwerk de Vlaamse Ruit, opdracht uitgevoerd voor rekening van de Vlaamse minister bevoegd voor ruimtelijke ordening, December 1996.
- Albrechts, L., Vermeersch, Ch., Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, 1998.
- Alleblas, J.T.W., Boekhorst te, J.K.M., Haas de, W., Vier kassengebieden in Europa; visie op ruimtelijke kwaliteit, Landbouw-economisch Instituut (LEI-DLO Den Haag, 1996.
- Allaert, G., Van Naelten, M., Verheyen, R., Structuurplan provincie Antwerpen, Inleidend advies, Januari 1996.
- Antrop, M., Het landschap meervoudig bekeken, Monografieën Stichting Leefmilieu, 400 blz., 1989.
- Antrop, M., Het landschap meervoudig bekeken. Kapellen, Pelckmans, 1989.
- Antrop, M., Daels, L., Richtlijnenboek voor het opstellen en beoordelen van milieu-effectrapporten, deel B (2): algemene methodologie discipline monumenten, landschappen en materiële goederen in het algemeen.
- Antrop, M., Een versnipperde problematiek. Studiedag G.T.E. 'Versnippering ontsnipperen', 1996.
- Antrop, M., Gulinck, H., De Blust, G., et. al., Structuurplan Vlaanderen: deelfacet open ruimte eindrapport, Instituut voor Natuurbehoud, Hasselt, 1993.
- Antrop, M., Gulinck, H., Van Looy, K., De Blust, G., Van Ghelue, P., Melkebeke, I., Kuijken, E., Structuurplan Vlaanderen, Deelfacet open ruimte, Eindrapport, 1993.
- Antrop, M., Martens, I., Atlas van de relictten van de traditionele landschappen in de provincie Antwerpen, Gent, UG, 1998.
- Antrop, M., Van Damme, S., Landschapszorg in Vlaanderen: onderzoek naar criteria en wenselijkheden voor een ruimtelijk beleid m.b.t. cultuurhistorische en esthetische waarden van de landschappen in Vlaanderen. Gent, UG, 1995.
- Antrop, M., Van Damme, S., Vakgroep Geografie RUG, Dhondt, A., Matthysen, E., Departement Biologie UIA, 'Versnippering van de Open Ruimte', blz. 449 - 471.
- Belgroma in opdracht van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen, Haalbaarheidsstudie riviertoerisme en binnenvaartrecreatie, 1991.
- Boerjan, P., Lowyck, E., Tobos, Basisbegrippen recreatie en toerisme, Brussel, September 1995.
- Bureau Bedrijfsadvies en Marketing vzw, Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, deelrapport I: beeld van de distributiesector, heden en verleden; deelrapport II: instrumenten die moeten toelaten ontwikkelingen in de distributiesector in de hand te houden, December 1993.
- Cabus, P., Stedelijke ontwikkeling en stedelijk beleid in Vlaanderen, Ruimtelijke Planning, Afl. 14, II.A.2.a., 1985.
- Cabus, P., Van der Haegen, H., Structuurplan Vlaanderen, Deelrapport 3, Functioneel ruimtelijke structuur, Augustus 1993.
- Claeys, Prof. Dr. U. (red.), Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, Actueel beeld van de sector Toerisme in Vlaanderen, Brussel, Juli 1993.
- De Brabander, G., Vervoort, L., Witlox, F., Metropolis, over mensen, steden en centen, Uitgeverij Kritik, 1992.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

De Jongh, N., Simons, P., Vanhoof, E., Startnota regionaalstedelijk gebied Turnhout, studie-opdracht Hogere opleidingen voor stedenbouw, monumentenzorg, technologie en economie, opleiding stedenbouwkunde en ruimtelijke planning, Deurne II, Februari 1998.

De Pue, E., Lavrysen, L., Styckers, P., Milieuzakboekje 1998, Kluwer Rechtswetenschappen België, Antwerpen, 804 blz.

Decreet van 20 december 1995 tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, Belgisch Staatsblad, 30 december 1995

Decreet van 23 januari 1991 tot bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, Belgisch Staatsblad, 28 februari 1991

Denis, J. (red.), Geografie van België, Gemeentekrediet, 1992.

Dierckx, C., Perifere handelontwikkelingen en mobiliteit, Planologisch Nieuws, Jaargang 15 nummer 2, 1995.

Elzinga, G., Wong, R., in opdracht van Stichting Recreatie, Kennis- en Innovatiecentrum, Recreatie dicht bij huis, Welzijn en Gezondheid, Augustus 1996.

Enyedi, G., Budapest and the European Metropolitan Integration, in: Geo Journal 32.4/1994, Kluwer Academic Publishers.

Garreau, J., Edge City, life on the new frontier, 1988.

Gebiedsgericht project Antwerpen - Brussel over het MIDA complex.

Gijsels, H., De landschappen van Vlaanderen en Zuidelijk Nederland, Leuven/Apeldoorn, 1993.

Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen, gemeenteprofielen van het arrondissement Antwerpen-1997

Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen, Beknopt regionaal profiel arrondissement Antwerpen.

Gosselin, D.P., Delphi-methodologie - Technieken en concepten voor strategische voorspellingen, in: Het ingenieursblad, nr. 4, 1986.

Grenslandschap Taxandria, Interreg II-programma Benelux Middengebied, Projectvoorstel 1 november 1997.

Ground for Gis (K.U. Leuven Research & Development), Deelonderzoek naar landbouw, deelonderzoek in kader van tweede fase structuurplanningsproces provincie Antwerpen, Brussel, 1998.

Gulinck, H., et.al., Teledetectie - Structuren in de 'rommelzone', Het Ingenieursblad nr. 10, blz. 32 - 37, 1994.

Handelsatlas van België, Sectie Distributie van de Administratie van Handel, Ministerie van economische zaken, 1976.

Hellemans, R., Taragola, N., 1996, Bruto Standaardsaldi vóór de gewassen en de veehouderij, Landbouw Economisch Instituut, Ministerie van Landbouw, Brussel, 51 blz.

Instituut voor Natuurbehoud, Ruimtelijk-natuurlijke structuur: natuurverbindingsgebieden en ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang in de provincie Antwerpen, deelonderzoek in kader van tweede fase structuurplanningsproces provincie Antwerpen, Brussel, 1998.

Iris Consulting, Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan stad Herentals, Oriëntatierapport/structuurschets, November 1997.

Iris Consulting, Mobiliteitsplan Herentals, Oriëntatienota, Maart 1998.

Janssen, D., Goossens, M., Een actualisering van de stedelijke invloedssferen in de provincie Antwerpen, Instituut voor Sociale en Economische Geografie, K.U.Leuven, 1989.

Kesteloot, C., Suburbanisatie en stadsgewestvorming, in: Taverne, E., Visser, I. (red), Stedebouw, de geschiedenis van de stad in de Nederlanden van 1500 tot heden, Kritik 1993.

Kuhn & Seal, Statistische en kwalitatieve analyse Delphi-onderzoek structuurplan provincie Antwerpen, deelonderzoek in het kader van tweede fase structuurplanningsproces provincie Antwerpen, Antwerpen, 1998.

Laroe, G., 'Lintbebouwing in het Vlaamse Gewest, Planologisch Nieuws 1993, blz. 271 - 272.

Lefèvre, M.A., Nationaal Comité voor Geografie, Atlas van België, plaat 27. De landelijke bewoningsvormen, 1964.

Lhermitte, K., Honnay, O., Kartering van het fysisch systeem en de ruimtelijke structuren in Vlaanderen, Stichting Plattelandsbeleid i.o. VLM, Leuven, 1994.

Marechal, R., Tavernier, R., Atlas van België, bodemassociatiekaart, 1970.

Marstboom, E., NCMV-visie over de handelsvestigingen naar een duurzaam distributieplan voor Vlaanderen, Juni 1997.

Mertens, G., Voorstad, Afstudeerwerk Henry van de Velde-instituut, Departement stedenbouwkunde en ruimtelijke planning, Juli 1994.

MINA-plan 2, Ontwerp voor het Openbaar Onderzoek, Ontwerp milieubeleidsplan 1997 - 2001.

Ministerie van CRM en Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Structuurschema Openluchtrecreatie, Den Haag, 1980 - 1981.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Openstelling Natuurgebieden Nader Bekeken, Den Haag, December 1994.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, Directie Noord-Brabant, Samen over wegen, Oktober 1997.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Openstelling Natuurgebieden Nader Bekeken, Den Haag, December 1994.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, De ruimte van Nederland – startnota ruimtelijke ordening 1999, Den Haag, 1999.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, Brussel, 1997.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Leefmilieu en Infrastructuur, administratie Wegen en Verkeer, Multimodale verkeers- en vervoersmodellen in Vlaanderen – kaart: Belast netwerk, provincie Antwerpen, vrachtverkeer – kaart: Belast netwerk, provincie Antwerpen, personenautoverkeer.

N.C.M.V., De toekomst van de zelfstandige in de distributie: Het Weezed-plan, deel II, 1992.

Nationaal Instituut voor de Statistiek, De Belgische stadsgewesten 1991, Statistische Studiën, nr. 104, 1996.

Nationaal Instituut voor de Statistiek, Verstedelijking, Algemene Volks- en Woningtelling 1991, Monografie nr. 11 A, 1998.

Nieuwland Advies, Nota Visie Buitengebied Zuidwesthoekgemeenten Woensdrecht, Ossendrecht, Huijbergen en Putte, Wageningen, Maart 1996.

Persmededeling van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, Aanpak zonevrije terreinen en gebouwen voor sport- en jeugdactiviteiten, Brussel, 4 juni 1998.

Plangroep ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, Nota ontwikkelingsperspectieven voor kleinhandelsconcentraties, November 1995.

Plangroep Structuurplan provincie Limburg, Provinciaal ruimtelijk structuurplan Limburg, Rapport 1: Beleidsvisie op ruimtelijke ontwikkelingen in Limburg, Februari 1997.

Plangroep Structuurplan provincie Vlaams-Brabant, Structuurplan Vlaams-Brabant, startnota, Januari 1995.

Planologische Kengetallen, deel Ruimte voor vrije tijd, December 1991.

Projectbureau Tweede Benelux Structuurschets, Concept Tweede Benelux Structuurschets, Januari 1996.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

Projectbureau Tweede Benelux Structuurschets, Ruimte voor Samenwerking, Concept Tweede Benelux Structuurschets, Mei 1996.

Projektburo Vrolijks, Grensoverschrijdend Watertoerisme, Breda, November 1997.

Projektburo Vrolijks, Grensoverschrijdend watertoerisme, November 1997.
Provincie Limburg, Afdeling Verkeer en Vervoer, Ontwerp beleidsnota regionaal verbindend wegennet, 14 januari 1997.

Provincie Noord-Brabant, Beleidsnota detailhandel (PDV/GDV), Maart 1995.

Provincie Noord-Brabant, Streekplan Noord-Brabant, Juli 1992.

Provincie Oost-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen te water 1995 - 2000, Beleidsnota inzake water- en riviertoeerisme.

Provincie Zeeland, Streekplan Zeeland, September 1997.

R.O.H.M., Antwerpen, provinciaal structuurplan Antwerpen, deelaspect stedelijke complexen, wonen, Augustus 1993.

Robben, G., De detailhandel in stad en gemeente, Het belang, de trends, de verschuivingen, de toekomst, Januari 1998.

Rothuizen Van Doorn 't Hooft en Studiegroep Omgeving, Landschapspark Kempen - Zeeland.

Rottier, H., 'Stedelijke structuren. Een inleiding tot de ontwikkeling van de Europese stad', Muiderberg 1978, Dick Coutinho, blz. 79.

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, Categorisering van wegen, Rapport voor overleg, Juli 1996.

Schreurs, V., Een plattelandsatlas voor Vlaanderen. Stichting Plattelandsbeleid, Leuven, 1986.

SERV, Regionale en sectorale analyse van de bedrijfsprestaties op basis van de balanscentrale van de NBB, CD-ROM 1998.

SERV, Sociaal-economische atlas van Vlaanderen, 2 delen, Brussel, December 1996.

Stad Antwerpen, afdeling planologie en Stramien v.z.w., Antwerpen herwonnen stad, Synthesenota globaal structuurplan Antwerpen, Maart 1990.

Stad Gent, Dienst Economie, Werkgelegenheid en Externe relaties, Detailhandelsatlas, 1997.

Stad Herentals, Strategisch-commercieel plan voor de detailhandel Herentals-centrum, December 1997.

Stichting Plattelandsbeleid v.z.w., Kartering van het fysisch systeem en de ruimtelijke structuren in Vlaanderen op schaal 1/50.000, in opdracht van VLM, 1994, 146 blz.

Stichting Recreatie, Nieuwe wildernis: uitdaging of gevaar, Recreatie in begeleid-natuurlijke gebieden, April 1997.

Stichting Recreatie, Recreatief medegebruik ... of gewoon een eindje om, Hilversum, 1981.

Strategisch Plan Kempen en Toeristische Federatie Provincie Antwerpen, Strategisch Plan Toerisme en Recreatie, Arrondissement Turnhout, Januari 1989.

Studiegroep Omgeving in opdracht van de Vlaamse Landmaatschappij, Pilotlandinrichtingsproject Grote Netegebied, deelstudie recreatie, September 1995.

Studiegroep Omgeving, Deelonderzoek landschap, Structuurplan Bornem, 1997.

Studiegroep Omgeving, 'Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan', Lebbeke 1995.

Studiegroep Omgeving, 'Gemeentelijk ruimtelijk structuurplan', Startnota, Heist-op-den-Berg, 1997.

Studiegroep Omgeving, Afbakening stedelijk gebied Mechelen in het kader van het structuurplan Vlaanderen, April 1996.

Studiegroep Omgeving, Andere deelonderzoeken, Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen in opmaak, 1997 - 1998.

Studiegroep Omgeving, gebiedsgericht project Antwerpen - Brussel, deelstudie in het kader van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen, februari 1994.

Studiegroep Omgeving, Methode voor de afbakening van stedelijke gebieden, 1996.

Studiegroep Omgeving, Ontwikkelingsperspectief zeekanaal Brussel - Schelde, Ontwikkelingsperspectief en -programma, Juni 1998.

Studiegroep Omgeving, Ontwikkelingsperspectief zeekanaal Brussel - Schelde.

Studiegroep Omgeving, Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen, Startnota, September 1997.

Studiegroep Omgeving, Ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen, Onderzoek naar de verdeling van bijkomende woningen en bedrijventerreinen.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Bonheiden, Startnota, April 1998.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Boom, Startnota, September 1997.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Bornem, Voorontwerp 3 van structuurplan, April 1998.

Studiegroep Omgeving, structuurplan Heist-op-den-Berg, Startnota, 1997.

Studiegroep Omgeving, structuurplan Heist-op-den-Berg, Woningbehoefte studie, 1998.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Mechelen, Startnota, 1997.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Sint-Katelijne-Waver, Eindrapport, Juni 1998.

Studiegroep Omgeving, Structuurplan Vlaanderen, deelproject 3, Gebiedsgericht project Antwerpen - Brussel, Februari 1994.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen en Dienst voor Toerisme Antwerpen, Antwerpen een stad om te Beleven, Strategisch Plan Antwerpen Toerisme, Februari 1993.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen en Strategisch Plan Arrondissement Mechelen, Mechelen, hoofdstad van de Bourgondische Nederlanden, Deelplan Toerisme Mechelen / Sint-Katelijne-Waver, April 1996.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen en Strategisch Plan Arrondissement Mechelen, Lier, Pallieterstad aan de Nete, Deelplan Toerisme Lier / Duffel, juli 1996.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen en streek-VVV Klein-Brabant, Strategisch Plan voor Toerisme Klein-Brabant / Scheldeland, 1994 (herwerking verwacht in 1999).

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen en Toerisme Rupelstreek, Strategisch Plan voor Toerisme in de Rupelstreek, Juni 1997.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen, Jaarlijkse gids vakantie en recreatie, 1998.

Toeristische Federatie Provincie Antwerpen, Ruimtelijke visie op de toeristische ontwikkelingen en zonering in de provincie Antwerpen tot het jaar 2000, werkdocument, 1993.

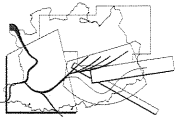
Toeristische Federatie Provincie Antwerpen, Ruimtelijke visie op de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en zonering in de provincie Antwerpen tot het jaar 2000, Juni 1994.

Tritel en Iris Consulting, Startnota, Begeleiding van de Administratie Wegen en Verkeer bij de implementatie van de wegencategorisering en het opstellen van ontwerprichtlijnen, Juni 1998.

Tritel, Mercurius projectendossier voor de stad Lier, Februari 1998.

Universiteit Gent, K.U.Leuven, Studiegroep Omgeving, Provinciaal ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen, Startnota, Maart 1998.

Uyttenhove, P., (red.), Tussen kant en wal. De 19de-eeuwse gordel van Antwerpen: elementen voor een cultuur van de stad. Antwerpen '93, studio open stad, 1993.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

Van den Brande, L., Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, Beleidsbrief Toerisme Vlaanderen, 1995.

Van den Broeck, P., Ruimtelijke structuur, een systematische aanpak bij het opmaken van een structuurschets, Afstudeerwerk, Hogere opleidingen voor stedenbouw, monumentenzorg, technologie en economie, opleiding stedenbouwkunde en ruimtelijke planning, Deurne II, 1997.

Van der Haegen, H., Pattyn M., Stedelijke structuren en hiërarchie in België, Ruimtelijke Planning, Aflevering 9, 1983.

Van der Veken, K., Ruimtelijke structuur bebouwd perifeer landschap Noord-Antwerpen, Hogere Opleiding voor Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, 1997.

Vanhaverbeke, W., Een beknopte ruimtelijk-economische analyse van de provincie Antwerpen, deelonderzoek in kader van tweede fase structuurplanningsproces provincie Antwerpen, Leuven/Maastricht, 1998. Van Hecke, E., Van der Haegen, H., Hiërarchie van de stedelijke kernen in Vlaanderen, Onderzoeksrapport, Instituut voor Sociale en Economische Geografie, K.U.Leuven, 1997.

Van Hecke, E., Van Der Hagen, H., Hiërarchie van de stedelijke kernen in Vlaanderen, Instituut voor sociale en economische geografie, Mei 1997.

Van Nuffel, S., Landschapstoetsing van nieuwe projecten, doelstellingen van het onderzoek, 1995.

Van Nuffel, S., Ruimtelijke planning en ordening als beleidsinstrument voor monumentenzorg: actuele situatie en knelpunten, 1997.

Van Orshoven, J., Grillet, A., Van der Velden, M., Feyen, J., 1993, Naar een structuurschema landbouw voor het Vlaamse Gewest, Instituut voor Land- en Waterbeheer, K.U.Leuven, in opdracht van AMINAL, Bestuur landinrichting en -beheer, 42 blz.

Van Wesenbeeck, P., Kleinhandel en ruimtelijke ordening, de plaats van baanwinkels en shoppingscentra in het structuurplan Vlaanderen, April 1994.

Vanreusel, J., Beknopte historische schets van de verstedelijking, Hogere Opleiding voor Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, Cursusnota's.

Verbruggen, H., Onderzoek naar de visie op de openbaar vervoersstructuur, deelonderzoek in kader van tweede fase structuurplanningsproces provincie Antwerpen, Leuven, 1998.

Viaene, J., Goossens, E., Michiels, J., 1996, Afbakening en differentiatie van de agrarische gebieden in Vlaanderen, Afdeling Agro-Marketing, Vakgroep Landbouweconomie, Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, Universiteit Gent, in opdracht van AMINAL Afdeling Land, 387 blz.

Vlaamse Minister van Economie, K.M.O., Landbouw en Media, Nota aan de leden van de Vlaamse Regering: Krachtlijnen voor het fonds voor binnenstedelijke commerciële centra, Februari 1997.

Vlaamse stichting verkeerskunde e.a., Referaten van de studiedag distributie en mobiliteit, Oktober 1996.

West-Vlaams Economisch Studiecentrum, in opdracht van Toerisme Vlaanderen, Toeristisch Marketingplan voor de binnenlandse markt, 1996.

Willekens, A., Van Orshoven, J., Feyen, J., 1996, Globale afbakening en differentiatie van agrarische gebieden in Vlaanderen, Ground for GIS, K.U.Leuven Research and Development, in opdracht van AMINAL Afdeling Land, 111 blz.

Willemsen, M., Kanoconsensus, thesis Recreatie en Toerisme, Landbouwuniversiteit Wageningen, April 1996.

Yzewijn, D., Toerisme, recreatie, economie: de provincie Antwerpen als voorbeeld; N.R.I.T., Definiëring van begrippen op het gebied van toerisme en recreatie, 1975.

Yzewyn, D., De Brabander, G., De economische betekenis van het toerisme en de recreatie voor de provincie Antwerpen, Studiecentrum voor economisch en sociaal onderzoek, Antwerpen, 1989.

Yzewyn, D., De Brabander, G., Toerisme, recreatie en economie, de provincie Antwerpen als voorbeeld, 1992.

Digitale gegevens

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, A.R.O.H.M., Afdeling Ruimtelijke Planning; Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen Gewestplan, 1997.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, A.R.O.H.M., Afdeling Ruimtelijke Planning; Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen, Statistische sectoren, 1995.

Nationaal Instituut voor de Statistiek, Ministerie van Economische Zaken, Brussel, Land- en tuinbouw telling op 15 mei 1996, 1998.

Stichting Plattelandsbeleid vzw, Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen, Fysische systeemkaart en ruimtelijke structuren, 1994.

Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank, Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen, Mapgebieden Mestdecreet, 1996.

Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen; KULeuven, Instituut voor Land- en Waterbeheer; Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden, Bodemgebruiksbestand, 1996.

Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Ruilverkaveling, Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen, Ruilverkavelingsgebieden 1/10.000, 1993.

Begrippenlijst

Begrippen aangeduid met een asterisk (*) komen voor in de begrippenlijst van het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. Citaten daaruit zijn tussen 'aanhalingstekens' geplaatst.

aansluitpunt type 4

Dit zijn de aansluitpunten van primaire en secundaire wegen op het hoofdwegennet. Deze aansluitpunten verzorgen een verzamel functie voor een kleinstedelijk gebied, een specifiek economisch knooppunt of een stedelijk of economisch netwerk op internationaal en Vlaams niveau.

achterlandverbinding *

'Een achterlandverbinding is een verbinding tussen een zeehaven en een afzetgebied.'

afbakening *

'Afbakening is de precieze aanduiding van gebieden waar een specifiek beleid van toepassing is. De afbakening gebeurt in een afbakingsproces waarin alle betrokkenen samenwerken.'

agrarische bedrijvzone *

'Een agrarische bedrijvzone is een bedrijventerrein dat uitsluitend bestemd is voor de inplanting van nieuwe grondloze agrarische bedrijven. Agrarische bedrijvzones worden afgebakend binnen de gebieden van de agrarische structuur en maken bijgevolg geen deel uit van de oppervlakte aan bijkomende lokale en regionale bedrijventerreinen en bedrijventerreinen voor historisch gegroeide bedrijven.'

agrarische macrostructuur *

'De agrarische macrostructuur is de ruimtelijke vaststelling van een aantal landbouwconcentratie- en specialisatiegebieden. De macrostructuur heeft geen impact op het vergunningenbeleid maar vormt het uitgangspunt voor positieve en structuurondersteunende maatregelen vanuit het ruimtelijk en sectoraal beleid.'

agrarische structuur *

'De agrarische structuur is het samenhangend geheel van gebieden die het duurzaam functioneren van de landbouw verzekeren. Agrarische structuur is aldus een ruimtelijk begrip.'

agrarische verbreding

Onder agrarische verbreding wordt het ontwikkelen van kansrijke agrarische activiteiten in combinatie met bepaalde vormen van recreatie en toerisme en het beheer van natuur, bos, landschap en water verstaan.

agrarische vernieuwing

Agrarische vernieuwing is het benutten van de potenties van structuurbepalende land- en tuinbouwgebieden en het mogelijk maken van de komst of vorming van nieuwe bedrijven in die gebieden.

analytische categorie

Een ruimtelijke analytische categorie is een gebied dat wordt onderscheiden in de analyse van de bestaande ruimtelijke structuur. Een ruimtelijke analytische categorie wordt onderscheiden op basis van ruimtelijke kenmerken van het gebied. De elementen van de bestaande deelstructuren zijn analytische categorieën.

ankerplaats

Een ankerplaats is een representatief geheel van gevarieerde punt- of lijnelementen met een belangrijke samenhang en gaafheid. Ankerplaatsen kunnen een ruimtelijk structuurbepalend karakter hebben¹.

Antwerpse fragmenten

Het betreft één van de vier hoofdruimten die worden onderscheiden in de provincie Antwerpen. Het gebied bevat het sterk verstedelijkt deel van de Vlaamse ruit op het grondgebied van de provincie Antwerpen. Voor de Antwerpse fragmenten geldt een beleid van omgaan met fragmentatie. Dit betekent het zoeken naar nieuwe samenhang in een vernieuwde vorm van stedelijkheid.

¹ Antrop, M., Martens, I., Atlas van de relictten van de traditionele landschappen in de provincie Antwerpen, 1998.

baken *

'Bakens zijn visuele blikvangers die dikwijls fungeren als oriënteringspunten in het landschap.'

Het ruimtelijk beleid ten aanzien van bakens richt zich op het behoud en de versterking van de zichtbaarheid ervan. Bakens komen als beleidscategorie voor in de gewenste landschappelijke structuur.

bebouwd perifeer landschap *

'Het bebouwd perifeer landschap is die nederzettingscategorie waar de onbebouwde ruimte nog in belangrijke mate aanwezig is, maar die een versnipperd voorkomen heeft als gevolg van een uitwaaiing van allerlei functies en activiteiten (wonen, verzorging, commerciële activiteiten, industrie, enz.). In een bebouwd perifeer landschap komt de bebouwing voor als fragmenten in een ongedefinieerd patroon van allerlei types van bebouwing (linten, hoofddorpen, woonkernen, verkavelingen enz.) en infrastructuur (wegen, spoorlijnen, hoogspanningsleidingen enz.). Bepaalde fragmenten functioneren daarbij op een zelfde wijze als de kernen van de historische nederzettingstructuur (dorpen, gehuchten). Dit is onder meer het geval voor fragmenten met hoge concentratie aan kleinhandel en diensten zoals centra in wijken, verkavelingen enz.'

Bebouwde perifere landschappen komen in het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen voor als beleidscategorie in de gewenste nederzettingstructuur.

bedrijventerrein voor agro-industrie *

'Een bedrijventerrein voor agro-industrie is een specifiek regionaal bedrijventerrein dat wordt voorbehouden voor de vestiging van regionale toeleverende en verwerkende bedrijven die de toelevering van landbouwgrondstoffen noodzakelijk voor of de verwerking van landbouwproducten afkomstig van de beroepslandbouwactiviteiten in de regio verzorgen.'

beheerslandbouw

Het betreft het gebruiken van milieuvriendelijke landbouwtechnieken in functie van natuurbeheer.

beheersovereenkomst *

'Beheersovereenkomsten zijn geen instrumenten van de ruimtelijke ordening. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst op vrijwillige basis waarbij de beheerder van een grond zich verbindt om tegen een financiële vergoeding specifieke beheersmaatregelen te nemen.'

beleidscategorie *

'Een ruimtelijke beleidscategorie is een gebied waarvoor een specifiek beleid wordt vooropgesteld. Een ruimtelijke beleidscategorie wordt onderscheiden op basis van ruimtelijke kenmerken van het gebied of op basis van doelstellingen ten aanzien van dat gebied.'

De elementen van de gewenste deelstructuren in het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen zijn ruimtelijke beleidscategorieën. De elementen van de bestaande deelstructuren zijn analytische categorieën.

Benelux-delta ²

'Dit is één van de drie grote ruimten die op macro-niveau de geleiding van Benelux+ bepalen. De andere twee zijn: Benelux-Noord en Benelux-Zuid. Benelux-delta is het centraal in de Benelux gelegen gebied, gekenmerkt door de aanwezigheid van meerdere grote zeehavens, een dichte concentratie van stedelijke gebieden, stedelijke netwerken en economische concentratiegebieden, regionale complexen van intensieve landbouw, een zeer dicht net van infrastructuur en de aanwezigheid van een groot aantal internationale functies en activiteiten. Aangezien dit centraal in de Benelux gelegen gebied in hoofdzaak wordt bepaald door de valleien van de Schelde, de Maas en de Rijn en hun zijrivieren, die gezamenlijk een dicht netwerk vormen, kan het gekarakteriseerd worden als Benelux-delta. Het gebied overschrijdt de grenzen van de Benelux.'

beperkt woonrecht

Beperkt woonrecht vormt een onderdeel van het beleid ten aanzien van de weekendverblijven die zijn gelegen in goedgekeurde verkavelingen, B.P.A.'s en geordende zones voor verblijfsrecreatie volgens het gewestplan. Het betreft een recht op wonen in een weekendverblijf mits aan een aantal strikte voorwaarden is voldaan.

²

Projectbureau tweede Benelux structuurschets, Ruimte voor samenwerking, concept tweede Benelux structuurschets, 1996.

bestemmingscategorie *

'Een bestemmingscategorie is een afzonderlijke bestemming op een plan van aanleg.'

Bestemmingscategorieën mogen niet worden verward met beleidscategorieën. Deze laatste komen voor in structuurplannen en niet in bestemmingsplannen en vice versa.

bindend gedeelte

Het bindend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan bevat de bindende bepalingen *. Deze vormen 'de spil tussen de in het richtinggevend gedeelte uitgewerkte gewenste ruimtelijke structuur en de realisatie ervan. De functie van de bindende bepalingen bestaat erin het dwingend karakter aan te geven voor de uitvoering van het ruimtelijk structuurplan via uitvoerende instrumenten.' De bindende bepalingen van het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen zijn bindend 'voor de provincie en de gemeenten op haar grondgebied en voor de instellingen die eronder ressorteren'³. 'De bindende bepalingen zijn niet bindend voor de burger.'

bouwvrije zone *

'Bouwvrije zones zijn gebieden van de agrarische structuur waar geen enkele vorm van bijkomende bebouwing wordt toegestaan om de ontwikkelingsmogelijkheden van de grondgebonden agrarische functies te garanderen. Bouwvrije zones zijn samenhangende zones die beperkt zijn in oppervlakte. Ze worden zo geselecteerd en afgebakend dat er geen bestaande bedrijfszetels in zijn opgenomen.'

buitengebied *

'Het buitengebied is het gebied waarin de open (onbebouwde) ruimte overweegt en waar een buitengebiedbeleid wordt gevoerd. Elementen van bebouwing en infrastructuur die in functionele samenhang zijn met de niet-bebouwde ruimte maken er onderdeel van uit en kunnen plaatselijk overwegen. Buitengebied is aldus een beleidsmatig begrip.'

bundel

Een bundel is een ruimte die gekoppeld is aan twee of meer samenlopende lijnvormige verkeersinfrastructuren. Bundels komen als analytische categorie voor in de bestaande verkeers- en vervoersstructuur en als beleidscategorie in de gewenste verkeers- en vervoersstructuur.

categorisering

Categorisering is het toewijzen van concrete ruimten aan een bepaalde beleidscategorie. Voor de concrete ruimte geldt bijgevolg het beleid dat overeenstemt met de betreffende beleidscategorie.

complex gaaf landschap

Een complex gaaf landschap is een gebied waar verschillende structurerende landschapselementen en -componenten voorkomen in een landschap waarvan de samenhang en de landschappelijke structuur slechts in beperkte mate gewijzigd zijn door grootschalige ingrepen. De open ruimte wordt maximaal behouden om een versterking van de relatie tussen eenheden tot stand te brengen. Complexe gave landschappen komen als beleidscategorie voor in de gewenste landschappelijke structuur.

complex nieuw landschap

Onder complexe nieuwe landschappen worden gebieden verstaan waar verschillende structurerende landschapselementen en -componenten van nieuwe landschappen voorkomen. In de sterk verstedelijkte context van de provincie Antwerpen hangen de complexe nieuwe landschappen vooral samen met stedelijke gebieden. Complexe nieuwe landschappen komen als beleidscategorie voor in de gewenste landschappelijke structuur.

concentratiegebied voor glastuinbouw

In deze gebieden worden serres bij voorkeur geconcentreerd en gestimuleerd. Deze gebieden worden afgebakend en geherstructureerd. Buiten deze gebieden worden serres niet aangemoedigd. Concentratiegebieden voor glastuinbouw zijn een beleidscategorie van de gewenste ruimtelijk-agrarische structuur en van de gewenste ruimtelijk-economische structuur.

deelruimte

Een deelruimte is een gewenst ruimtelijk systeem waarvoor een gemeenschappelijk beleid wordt geformuleerd als een venster op de gewenste ruimtelijke structuur. Deelruimten zijn samenhangend, dynamisch en complex en hebben geen vast omliggende grenzen. Deelruimten vervullen een eigen rol in de gewenste ruimtelijke structuur van de provincie Antwerpen. Voor deelruimten is een nadere gebiedsgerichte en geïntegreerde uitwerking gewenst rond nader te bepalen thema's binnen een samenwerkingsverband tussen alle betrokken actoren.

³ Decreet van 18 mei 1999 houdende de ruimtelijke ordening.

deelstructuur

Een deelstructuur is de samenhang tussen ruimten van een zelfde soort, verspreid over heel het grondgebied van de provincie. Het betreft ruimten met een natuurlijk karakter, nederzettingen, ruimten met een dominant economisch karakter, ruimten gekoppeld aan infrastructuren en landschappen. Deelstructuren verbinden en lopen doorheen deelruimten. Vijf deelstructuren worden onderscheiden, zowel bestaand als gewenst: ruimtelijk-natuurlijke structuur, nederzettingsstructuur, ruimtelijk-economische structuur, ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur, landschappelijke structuur.

delphi-methode

Het betreft een methode voor het toewijzen van gewichten aan criteria. Zij wordt omschreven als een systematische, interactieve groepscommunicatie ter ontwikkeling van en gemeenschappelijke visie. Die visie steunt op onafhankelijke bijdragen van een groep van experts. In het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen werd de Delphi-methode toegepast op de verdelingscriteria voor de toebedeling van bijkomende woningen en bedrijventerreinen.

ecologische infrastructuur *

De ecologische infrastructuur is de verzameling van kleine landschappelijke en natuurlijke elementen. In het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen worden gebieden met een ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang aangegeven. Deze gebieden zijn de belangrijke habitats voor de aanwezige organismen. Welke soorten voorkomen, is in hoge mate afhankelijk van de typen landschapselementen. De vorm, de samenhang en vooral de grootte (gesommeerde lengte) van het netwerk zijn bepalend voor de soortenrijkdom en de volledigheid ("verzadigingsgraad") van de gemeenschappen. Elk type element, elke verzameling en elke afmeting van die ruimtelijke elementen resulteren in een bepaalde soortensamenstelling.

economisch knooppunt *

'Een economisch knooppunt is een gebied met een hoog aandeel aan werkgelegenheid. De economische knooppunten vormen samen met de poorten de bestaande ruimtelijk-economische structuur van Vlaanderen. Het zijn de plaatsen waar het wenselijk is economische activiteiten te concentreren.'

Economische knooppunten zijn een beleids categorie van de gewenste ruimtelijk-economische structuur.

eurocorridor

Eurocorridor is een beleids categorie gehanteerd op Europees niveau. Een eurocorridor is een ruimtelijk systeem in het kader van het Europees polycentrisch netwerk. In Eurocorridors vinden stromen plaats tussen de stedelijke netwerken en grootstedelijke gebieden van Europees niveau. Zij staan onder sterke verstedelijkingsdruk. Binnen de Eurocorridors worden de activiteiten van transnationaal niveau geconcentreerd in de stedelijke knooppunten.

Europees regionaal beleid *

'Het Europees regionaal beleid is het beleid dat er op gericht is om op selectieve wijze regio's te ondersteunen die op basis van een aantal economische parameters lager scoren dan de overige regio's in de E.U. De regio's (tot op het niveau van NUTS 3 (= arrondissementen) die voor het Europees regionaal beleid in aanmerking komen, kunnen een programma indienen voor betoelaging door de Europese structuurfondsen.'

filter

Het inbouwen van een of meerdere filters bij secundaire wegen moet oneigenlijk verkeer op deze wegen ontmoedigen. Dat verkeer ontstaat door het gebruik van alternatieve tracés of sluike routes voor de overvolle hoofdwegen. In een filter is de verkeersfunctie volledig ondergeschikt aan de verblijfsfunctie. De inrichting en locatie zijn na overleg met de provincie een taak voor de lokale besturen.

fragmentatie

Fragmentatie is de extreme versnippering van de ruimte waardoor het onderscheid en de historische samenhang tussen stad en platteland vervagen. Hierbij wordt de ruimte opgesplitst in een groot aantal fragmenten met een eigen rol, eigen functies, een eigen vorm en zelfs een eigen architectuur van losstaande gebouwen. Fragmentatie leidt tot het ontstaan van nieuwe vormen van stedelijkheid. De gefragmenteerde stad komt in de plaats van de historische compacte stad. Fragmentatie gaat gepaard met schaalvergroting.

fysisch systeem *

Het fysisch systeem is het geheel van eigenschappen, processen en onderlinge relaties van klimaat, geologie, reliëf, bodem, oppervlakte- en grondwater en lucht. Het reliëf, de bodem en de waterhuishouding zijn hiervan de belangrijkste elementen voor de ontwikkeling van de ruimte. De samenstelling van bodem, de helling van de

terreinen en de loop van de rivieren en beken staan immers in rechtstreeks verband met het bodemgebruik.

gebied met stedelijk karakter

Dit zijn gebieden gekenmerkt door sterke fragmentvorming naast de historische steden maar zonder de complexiteit, volledigheid en samenhang van de stedelijke ruimten. Gebieden met stedelijk karakter komen als analytische categorie voor in de bestaande nederzettingsstructuur.

gebiedsgericht beleid *

'Gebiedsgericht beleid is beleid dat zich richt op de ruimtelijke kenmerken van een bepaald gebied.'

geïntegreerd gebiedsgericht strategisch plan

Het betreft een strategisch plan voor een bepaalde ruimte opgemaakt door een samenwerkingsverband van betrokken partners rond vooraf afgesproken thema's. Het plan is niet enkel ruimtelijk maar integreert verschillende vooraf bepaalde invalshoeken.

gebied van primair toeristisch-recreatief belang

Gebieden van primair toeristisch-recreatief belang komen voor als beleids categorie van de gewenste ruimtelijk-economische structuur. Zij worden gekenmerkt door hoge toeristisch-recreatieve potenties. In deze gebieden zijn uitbreiding en inplanting van nieuwe hoogdynamische infrastructuur mogelijk.

gedeconcentreerde bundeling *

'Gedeconcentreerde bundeling is een ruimtelijk principe waarbij 'bundeling' staat voor het selectief concentreren van de groei van het wonen, het werken en de andere maatschappelijke functies in de steden en kernen en 'gedeconcentreerd' rekening houdt met het bestaand spreidingspatroon en met de gespreid voorkomende dynamiek van de functies in Vlaanderen.'

gemeente met een hoofddorp type I

Een gemeente met een structuurondersteunend hoofddorp type I krijgt de mogelijkheid om een bijkomend lokaal bedrijventerrein aan te duiden zowel voor nieuwe bedrijven als voor de herlokalisatie van zonevreemde en/of historisch gegroeide bedrijven en

meer bijkomende woningen te realiseren dan voor de opvang van de natuurlijke aangroei nodig is. De beoordeling gebeurt op basis van een door de gemeenteraad definitief vastgesteld gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

gemeente met een hoofddorp type II

Een gemeente met een gewoon hoofddorp type II krijgt de mogelijkheid om een bijkomend lokaal bedrijventerrein aan te duiden zowel voor nieuwe bedrijven als voor de herlokalisatie van zonevreemde en/of historisch gegroeide bedrijven. Dit type biedt desnoods beperkte mogelijkheden voor het realiseren van meer bijkomende woningen dan voor de opvang van de natuurlijke aangroei nodig is. Ontwikkelingen boven de natuurlijke aangroei worden niet aangemoedigd. De beoordeling gebeurt op basis van een door de gemeenteraad definitief vastgesteld gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

gemeente met een hoofddorp type III

Een gemeente met een gewoon hoofddorp type III krijgt de mogelijkheid om een bijkomend lokaal bedrijventerrein aan te duiden, enkel voor de herlokalisatie van zonevreemde lokale bedrijven en/of historisch gegroeide bedrijven. Bijkomende woningen kunnen slechts worden gerealiseerd in functie van de opvang van de natuurlijke aangroei. De beoordeling gebeurt op basis van een door de gemeenteraad definitief vastgesteld gemeentelijk ruimtelijk structuurplan.

gewoon hoofddorp

Zie gemeente met een hoofddorp type II en gemeente met een hoofddorp type III.

grondgebonden agrarisch bedrijf *

'Een grondgebonden agrarisch bedrijf is een agrarisch bedrijf dat zijn landbouwproductie (plantaardig/dierlijk) geheel of gedeeltelijk voortbrengt via eigen uitbating van landbouwgronden. Bedrijven die een grondloze en grondgebonden bedrijfstak combineren, behoren eveneens tot de categorie van de grondgebonden bedrijven.'

grondloos agrarisch bedrijf *

'Een grondloos agrarisch bedrijf is een agrarisch bedrijf dat zijn landbouwproductie (plantaardig/dierlijk) uitsluitend in bedrijfsgebouwen voortbrengt. Deze bedrijven hebben slechts behoefte aan een bouwplaats voor de oprichting van hun bedrijf.'

Grondloze bedrijven met een beperkte grondgebonden activiteit zijn eveneens grondloze bedrijven.'

handleiding *

'Het begrip handleiding wordt in een specifieke betekenis gebruikt. In functie van de doorwerking van de inhoudelijke opties naar de ruimtelijke uitvoeringsplannen bestaat er voor specifieke thema's (bijvoorbeeld kleinhandel, toeristische en recreatieve infrastructuur, ontgronding, ...) nood aan complementaire doelgroepgerichte producten - zogenaamde handleidingen - waarin informatie en toelichting wordt verschaft bij de gebruikte terminologie en opties, waarin een methodiek wordt uitgewerkt of waarin administratieve richtlijnen worden gegeven. Handleidingen geven richtlijnen aan de overheden en worden in overleg met de betrokken overheidssectoren opgesteld. (...)'

herstructurering

In het algemeen betekent dit de betere ordening van een ruimte in functie van de bestaande functies in die ruimte.

hoofddorp *

'Een hoofddorp is een woonkern die minstens over een bepaalde uitrustingsgraad beschikt.'

Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen definieert drie types van gemeenten met een hoofddorp. Deze komen als beleidscategorieën voor in de gewenste nederzittingsstructuur en in de gewenste ruimtelijk-economische structuur.

hoofddorp type I (type II, type III)

Zie gemeente met een hoofddorp type I (type II, type III).hoofdruimte

Een hoofdruimte is een deelruimte van het niveau van de gewenste ruimtelijke structuur van de provincie. Een hoofdruimte groepeert verschillende deelruimten van een lager schaalniveau. De definitie van deelruimte is geldig.

hoogwaardig openbaar vervoer

Het betreft openbaar vervoer dat de modal split kan beïnvloeden omwille van zijn frequentie, snelheid en comfort.

Ijzeren Rijn *

'De Ijzeren Rijn is een bestaande spoorlijn voor goederenvervoer tussen Antwerpen-Mol-Neerpelt en verder naar Mönchen-Gladbach (Ruhrgebied), die door opwaardering en verlenging naar de Noordfranse zeehavens via Gent, als een Vlaamse transportas prioritair wordt opgenomen in het hoofdspoorwegnet voor het goederenvervoer in Vlaanderen.'

informatief gedeelte

Het informatief gedeelte van een ruimtelijk structuurplan bevat de noodzakelijke onderbouwing voor het richtinggevend gedeelte.

inrichtingsprincipe *

'Een inrichtingsprincipe geeft aan welke voorwaarden en kwaliteitseisen moet worden voldaan bij de inrichting van de ruimte. Onder inrichting wordt verstaan: de concrete locatie en inpassing van functies en activiteiten, inclusief de hieraan te stellen kwaliteitseisen en randvoorwaarden, bijvoorbeeld in termen van maat, schaal en vormgeving van bebouwingselementen en de aard en intensiteit van het gebruik van de ruimte.'

integraal waterbeheer *

'Integraal waterbeheer is het beheer dat er voor zorgt dat het watersysteem voldoet aan alle functies (toevoer, afvoer, vervoer, ecologisch functioneren, drinkwater, ...). Het watersysteem wordt beschouwd als een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, onderwaterbodems, oevers en technische infrastructuur met inbegrip van de daarin voorkomende ecotopen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische kenmerken en processen.'

kern van het buitengebied *

'De beleidscategorie in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen 'kernen van het buitengebied' bestaat uit de hoofdorpen en de woonkernen. In de kernen van het buitengebied wordt, in toepassing van het principe 'gedeconcentreerde bundeling', de ruimtelijke ontwikkeling met betrekking tot het wonen en de verzorgende activiteiten geconcentreerd. Deze dynamiek moet op de schaal en op het tempo van het buitengebied worden gehouden. De specifieke eigenheid van het wonen en werken in het buitengebied moet erkend en in relatie gebracht worden met het duurzaam functioneren van de agrarische en de natuurlijke structuur. Kwantitatief wordt in de

provincie Antwerpen het aantal nieuw te bouwen woongelegenheden in de kernen van het buitengebied beperkt tot maximaal 35 % van het totaal.'

kleinhandel *

Kleinhandel is de commerciële activiteit van het verkopen (met verkoopsoppervlakte) van (niet ter plaatste vervaardigde) goederen aan de onmiddellijke gebruiker die ze niet ter plaatse verbruikt.

kleinhandelsconcentratie

Kleinhandelsconcentraties zijn concentraties van grootschalige kleinhandelsvestigingen buiten stadscentra en kernen in de open ruimte. Het betreft een analytische categorie van de bestaande ruimtelijke structuur van kleinhandel en een beleidscategorie van de gewenste ruimtelijk-economische structuur. Kleinhandelsconcentraties worden onderverdeeld in verschillende types.

landschappelijke structuur

De landschappelijke structuur is de samenhang tussen landschappen ⁴, als een bepaald soort van ruimten. Landschappen zijn ruimten die specifiek vanuit een morfologische invalshoek worden beschouwd. De nadruk ligt op de verschijningsvorm. De landschappelijke structuur is een volwaardige deelstructuur in het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen en niet alleen onderdeel van het buitengebied.

landschapspark

Landschapsparken zijn gebieden met een natuurlijke, recreatieve en landschappelijke betekenis voor een ruime regio. Zij worden gerealiseerd als onderdelen van een grootschalige groenstructuur.

lint *

'Een lint is een bebouwde omgeving aan één of aan beide zijden van een straat met een typische lineaire structuur en die niet als woonkern is geselecteerd.' Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen definieert vijf typen van linten: raster, dorpenband, kernlint, solitair lint, steenweglint. Het begrip lint heeft geen beleidsmatige betekenis.

lintbebouwing *

'Lintbebouwing is een nederzettingvorm die bestaat uit vrijwel aaneengesloten bebouwing, bestaande uit alleenstaande woningen en/ of bedrijfsgebouwen langs wegen, waarbij achterliggende gronden onbebouwd blijven. Het begrip lintbebouwing heeft geen beleidsmatige betekenis.'

lintlandschap

Een lintlandschap is een ruimte gedomineerd door een bepaalde vorm van lint. Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen onderscheidt vier types lintlandschappen. Deze komen voor als beleidscategorieën van de gewenste nederzettingstructuur.

lokaal bedrijf *

'Een lokaal bedrijf is een be- en verwerkend bedrijf (inclusief tertiaire dienstverlening) dat een verzorgend karakter heeft ten aanzien van de omgeving, dat wat schaal betreft aansluit bij de omgeving (schaal van de kern, schaal van het stedelijk gebied enz.) en beperkt is van omvang.'

lokaal bedrijventerrein *

'Een lokaal bedrijventerrein is een bedrijventerrein uitsluitend bestemd voor lokale bedrijven.'

maas(wijdte) *

'Een maas is het kleinste, gesloten onderdeel van een netwerk. De maaswijdte is de afstand tussen parallelle voorzieningen in een netwerk.'

markante terreinovergang *

'Een markante terreinovergang vormt de overgang tussen twee duidelijk verschillende landschappen. Dikwijls gaat de overgang gepaard met een verschil in bodemgebruik of percelering.'

Markante terreinovergangen komen als beleidscategorie voor in de gewenste landschappelijke structuur. Het beleid is gericht op het behoud van de zichtbaarheid en op de vrijwaring van bebouwing.

⁴ Ook wel landschapseenheden, categorieën of elementen van de landschappelijke structuur genoemd. Een landschap wordt in dit geval een *soort* ruimte, zoals ook een nederzetting een soort ruimte is.

multimodaal knooppunt

Multimodale knooppunten zijn verzamel- en verdeelpunten voor een specifiek gebied en/of regio waar verschillende lijnvormige verkeers- en vervoerselementen elkaar kruisen. Deze lijnvormige elementen zijn van allerlei aard (spoor, weg, water) zodat een mogelijkheid bestaat voor 'overstap' van de ene transportmodus op de andere. Naargelang de uitrustingsgraad en het voorzieningenniveau kunnen multimodale knooppunten een eigen dynamiek op gang brengen en functioneren als nieuwe centra. Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen onderscheidt multimodale knooppunten op verschillende niveaus. Deze komen voor als beleidscategorie van de gewenste verkeers- en vervoersstructuur.

natuuraandachtsgebied

Het betreft een verzamelterm voor allerlei structuurbepalende gebieden van de ecologische structuur als gebieden met een belangrijke betekenis voor natuur. Deze gebieden worden in uitvoeringsplannen door het Vlaams gewest afgebakend als grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden. Tussen natuuraandachtsgebieden duidt het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen natuurverbindingen aan.

natuurlijke aangroei

Dit is de aangroei van de bevolking ten gevolge van geboorten en sterften van de eigen bevolking, dat wil zeggen zonder in- of uitwijking. De natuurlijke aangroei moet opgenomen zijn in gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. Deze moet worden berekend op basis van een gesloten bevolkingsprognose met als referentiejaar 1992. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geeft tevens inzicht in de verwachte evolutie van de gezinsverdunding.

natuurverbinding

Een natuurverbinding is een gewenste theoretische verbinding tussen natuuraandachtsgebieden. Het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen selecteert de natuurverbindingen in de provincie. Deze zullen in uitvoeringsplannen concreet worden afgebakend als natuurverbindingengebieden.

natuurverbindingengebied *

Natuurverbindingengebieden zijn in de terminologie van de ruimtelijke planning de ruimten waar de rol en de inrichting grotendeels worden bepaald door de

natuurverbindingfunctie. Het gaat om ruimten die groter zijn dan enkel de elementen die voor die natuurverbinding (zullen) zorgen.

In een natuurverbindingengebied:

- komen over het algemeen andere functies (bijvoorbeeld landbouw) als hoofdgebruiker voor;
- is de natuurfunctie ondergeschikt aan de andere functies en wordt deze bepaald door de aanwezigheid van kleine landschapselementen en kleinere natuurgebieden als verbinding;
- kan de natuurfunctie verbeteren en toenemen door de ontwikkeling van kleine landschapselementen om een verbinding te realiseren tussen grote eenheden natuur, grote eenheden natuur in ontwikkeling en natuurverwevingsgebieden.

In de natuurverbindingengebieden is het beleid gericht op de ruimtelijke ondersteuning van de hoofdgebruiker en van de kleinere natuurgebieden alsook op het behoud, het herstel en de ontwikkeling van kleine landschapselementen en van de niet-bebouwde onderdelen.

nederzetting

Nederzettingen zijn ruimten met een hoge antropogene dynamiek en een hoge dichtheid aan dynamische menselijke functies. De verschillende menselijke activiteiten zijn er sterk verweven in een dicht bebouwd gebied. Het begrip nederzetting heeft geen beleidsmatige betekenis.

Netegebied

Het betreft één van de vier hoofdruimten die worden onderscheiden in de provincie Antwerpen. Het gebied valt ongeveer samen met de depressie van de Nete. Het bevat een gebied rond de Kleine Nete, een gebied rond de Grote Nete en de tussenliggende zandrug met de stedelijke gebieden Herentals, Geel en Mol. Voor het Netegebied geldt een beleid van beheersing van activiteiten in functie van de beperkte draagkracht.

nederzettingsstructuur *

De nederzettingsstructuur van een ruimte is de ruimtelijke samenhang van de nederzettingen in deze ruimte. De nederzettingsstructuur heeft dus betrekking op de plaats (en de begrenzing), op de nabijheid (en spreiding en afstand) en op de uitgestrektheid (omvang, oppervlakte) van nederzettingen en de activiteiten daarin. Ook de vorm, de functie en het weefsel van nederzettingen zijn hiervoor bepalend.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

Traditioneel wordt een onderscheid gemaakt tussen een stedelijke structuur en een nederzettingsstructuur. Dit zou de provincie opdelen in stedelijk gebied en open ruimte en in steden en nederzettingen binnen de open ruimte. Aangezien het onderscheid tussen stad en open ruimte in Vlaanderen vervaagt en omdat bij de beschrijving van de ruimtelijke structuur van de provincie wordt gewerkt met gebiedsdekkende structuren, wordt dit onderscheid niet behouden. Er is enkel nog sprake van de nederzettingsstructuur.

Noorderkempen

Het betreft één van de vier hoofdruimten die worden onderscheiden in de provincie Antwerpen. Het gebied bevat de gedifferentieerde open ruimten in het noorden van de provincie met Turnhout als primaire en Hoogstraten als secundaire pool. Voor de Noorderkempen geldt een open ruimte beleid. Dit betekent het ondersteunen en versterken van open ruimte functies landbouw, natuur, recreatie enz.

ontwikkelingsperspectief *

'Een ontwikkelingsperspectief geeft aan welke mogelijkheden tot ruimtelijke ontwikkeling (kwalitatief en kwantitatief) worden geboden voor een bepaald ruimtegebruik of activiteit. Een ontwikkelingsperspectief kan onder meer bestaan uit : inrichtingsprincipes, ruimtelijke randvoorwaarden voor het ruimtegebruik, taakstellingen, kwantitatieve opties enz.'

Een ontwikkelingsperspectief wordt bijgevolg beschouwd als een verzamelterm voor het geheel van visie, ruimtelijk concept, doelstellingen, thematische uitwerkingen en acties.

open ruimte verbinding *

Open ruimte verbindingen zijn niet of weinig bebouwde ruimten binnen, doorheen en tussen sterk bebouwde gebieden. In het ontwikkelingsperspectief voor de open ruimte verbindingen wordt nieuwe bebouwing zoveel mogelijk geweerd en de ruimtelijke relatie tussen de verbonden gebieden gewaarborgd. Open ruimte verbindingen komen als beleidscategorie voor in de gewenste landschappelijke structuur.

Oostelijke netwerken

Het betreft één van de vier hoofdruimten die worden onderscheiden in de provincie Antwerpen. Het gebied bevat het stedelijk netwerk van Vlaams niveau Kempische As en het economisch netwerk van Vlaams niveau Albertkanaal. Voor de Oostelijke

netwerken geldt een beleid van stedelijke en economische concentratie in aangeduide verdichtingspunten en gebieden.

pakket

Het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen definieert verschillende pakketten met aantallen van bijkomende woningen en bijkomende bedrijventerreinen die over verschillende soorten gebieden moeten worden verdeeld. De provincie heeft de taak pakketten woningen te verdelen over de kleinstedelijke gebieden en de gemeenten van het buitengebied en pakketten bedrijventerreinen over de kleinstedelijke gebieden en de specifieke economische knooppunten en de gemeenten van het buitengebied.

pendeldienst

Pendeldiensten behoren tot het ontsluitend niveau. Ze kunnen het voor- en natransport verzekeren tussen knooppunten op stamlijnen en een autonome taak opnemen in het vervoer tussen de randgemeenten onderling daar waar een klassieke lijndienst te ruim bemeten zou zijn.

poort *

Een poort is een knooppunt van infrastructuur ondersteund door een concentratie van economische activiteiten. Het betreft een beleidscategorie uit de gewenste ruimtelijk-economische structuur. Als beleid geldt het optimaal verknopen van infrastructuur in functie van de bijbehorende economische activiteiten.

recreatie

Recreatie wordt gedefinieerd als een geheel van gedragingen die primair gericht zijn op de eigen verlangens inzake fysieke (sport, spel enz.) en geestelijke (cultuur, hobby enz.) ontspanning en die plaatsvinden binnen de vrije tijd (de tijd die overblijft na de maatschappelijke en fysiologische activiteiten). De recreatieactiviteiten kunnen worden ontplooid binnen of buiten de eigen woonomgeving. Recreatie kan bestaan uit dagrecreatie of verblijfsrecreatie. Deze twee vormen van recreatie kunnen elk intensief of extensief worden beleefd. Zo worden vier varianten van recreatie bekomen: intensieve dagrecreatie, intensieve verblijfsrecreatie, extensieve dagrecreatie, extensieve verblijfsrecreatie.

recreatief medegebruik

Recreatief medegebruik is een uitgangspunt voor het geheel buitengebied maar de intensiteit en de aard van de recreatieve activiteiten hangen samen met de ligging in een bepaalde deelruimte en het ontwikkelingsperspectief dat ervoor is geschetst. Ook de draagkracht van een bepaald gebied moet mee in rekening worden genomen.

regionaal bedrijventerrein *

'Regionale bedrijventerreinen zijn uitgeruste terreinen bestemd voor de inplanting van economische activiteiten die de schaal van hun omgeving overschrijden. Onderscheid wordt gemaakt in:

- gemengd regionaal bedrijventerrein dat bestemd is voor de vestiging van industriële bedrijven en ondernemingen behorend tot de bouwnijverheid en het transport en eventueel voor dienstverlenende bedrijven, met uitzondering van kleinhandel, onderwijs en medico-sociale instellingen;
- specifiek regionaal bedrijventerrein dat bestemd is voor de vestiging van specifieke industriële en tertiaire activiteiten (watergebonden, luchthavengebonden, kleinhandelszone enz.).'

richtinggevend gedeelte

Het richtinggevend gedeelte van een ruimtelijk structuurplan is het deel van het ruimtelijk structuurplan waarvan een overheid bij het nemen van beslissingen niet mag afwijken, tenzij omwille van onvoorziene ontwikkelingen van de ruimtelijke behoeften van de verschillende maatschappelijke activiteiten of omwille van dringende sociale, economische of budgettaire redenen. De uitzonderingsgronden voor een afwijking worden uitgebreid gemotiveerd. Ze mogen in geen geval een aanleiding zijn om de duurzame ruimtelijke ontwikkeling, de ruimtelijke draagkracht en de ruimtelijke kwaliteit van welk gebied ook in het gedrang te brengen⁵.

Het richtinggevend gedeelte van het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen formuleert een visie op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van de provincie Antwerpen. De visie wordt in ruimtelijke termen vertaald in een ruimtelijk concept. Het ruimtelijk concept wordt verder uitgewerkt naar deelruimten en deelstructuren.

ruimtelijk concept

Een ruimtelijk concept is een coherent geheel van ruimtelijke principes voor de gewenste toekomst van een ruimte. Een ruimtelijk concept geeft een ruimtelijke uitwerking van een beleidsvisie en bevat steeds één of meerdere kaartbeelden van de betrokken ruimte.

ruimtelijk-economische structuur

De ruimtelijk-economische structuur is de samenhang tussen gebieden die hoofdzakelijk gekarakteriseerd worden door economische activiteiten. Specifiek wordt gezocht naar de locatie, omvang en aard van de belangrijke economische concentraties en naar hun interne en hun onderlinge relaties.

ruimtelijke structuur *

De ruimtelijke structuur is de innerlijke samenhang (het geheel van relaties) van een bepaalde ruimte (dus van de verschillende elementen en activiteiten van die ruimte), maatgevend voor de gebruikers van die ruimte.

'Structuur heeft tegelijkertijd en in samenhang betrekking op het morfologische (hoe iets is) en op het functioneren (de processen achter iets). Ruimtelijke structuren komen voor op alle schaalniveaus.'

ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur

De ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur is de samenhang tussen de ruimten die min of meer morfologisch en functioneel gekoppeld zijn aan één of meerdere infrastructuren.

ruimtelijk-natuurlijke structuur *

De ruimtelijk-natuurlijke structuur is de samenhang van alle ruimten met een min of meer natuurlijk karakter. Deze ruimten zijn bepalend voor alle andere activiteiten en niet alleen voor de natuur. De natuurlijke structuur bevat ruimten bepaald door het fysisch systeem (bodemgroepen, reliëfovergangen enz.) maar ook biotische elementen als boscomplexen of heidegebieden. Aan deze ruimten zijn allerlei activiteiten - ook menselijke zoals recreatie, bedrijvigheid enz. - verbonden. Hierin verschilt de natuurlijke structuur van de ecologische structuur. Deze laatste is de samenhang tussen ruimten die bepalend zijn voor het functioneren van natuur en niet voor alle andere activiteiten. De definitie van natuurlijke structuur die hier wordt

⁵ Decreet houdende de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

gehanteerd verschilt bijgevolg van de definitie van natuurlijke structuur volgens het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen.

ruimtelijk systeem

Een ruimtelijk systeem is een samenhangend geheel van ruimtelijke elementen samen met de ruimtelijke relaties daartussen. Een ruimtelijk systeem heeft een ruimtelijke structuur. Een ruimtelijk systeem stemt overeen met een samenhangende ruimte gezien als een geheel van elementen waartussen een geheel van relaties bestaat. Ruimtelijke systemen zijn doorgaans grensoverschrijdend. De provincie Antwerpen is geen ruimtelijk systeem, de vier hoofdruimten daarin zijn wel ruimtelijke systemen.

Ruimtelijk systeem kan men beschouwen als een meer algemene term voor de in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen gedefinieerde term ruimtelijk samenhangend geheel.

ruimtelijk structuurplan

Een ruimtelijk structuurplan is een beleidsdocument dat het kader aangeeft voor de gewenste ruimtelijke structuur. Het geeft een langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied in kwestie. Het is erop gericht samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen die de ruimtelijke ordening aanbelangen ⁶.

ruimtelijk uitvoeringsplan

Ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgemaakt ter uitvoering van het ruimtelijk beleid omschreven in ruimtelijke structuurplannen. In tegenstelling tot ruimtelijke structuurplannen hebben ruimtelijke uitvoeringsplannen wel verordenende kracht.

samenwerking

Om bepaalde kansen te benutten en bepaalde problemen aan te pakken kunnen tal van partijen (overheden, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en dergelijke) besluiten dat een gezamenlijk handelen meer resultaten oplevert en meer doelgericht is dan zonder een dergelijke samenwerking ⁷. De provincie Antwerpen wil in de toekomst een forum bieden voor allerlei vormen van samenwerking in het bijzonder

tussen gemeenten. Aangeduide deelruimten vormen een mogelijke basis voor gewenste samenwerkingsverbanden.

secundair wegennet

Secundaire wegen zijn wegen met als gewenste hoofdfunctie een verzamel functie op bovenlokaal niveau, gemengd met de functie van het geven van lokale toegang. De doorgaande verkeersfunctie is ondergeschikt aan de lokale verblijfsfunctie. De belangrijkste eisen zijn de verkeersleefbaarheid en de ruimtelijke inpassing. Beide primeren op de kwaliteit van de verkeersafwikkeling.

De secundaire wegen zijn van belang voor de ontsluiting van gebieden naar de primaire wegen en hoofdwegen en voor de bereikbaarheid van diverse activiteiten langs deze wegen. Zij hebben een dubbele rol te vervullen: verbinden en verzamelen. Zij moeten tegelijk een vlotte doorstroming en een goede bereikbaarheid garanderen.

De provincie Antwerpen onderscheidt drie types van secundaire wegen.

stamlijn voor collectief vervoer *

'Een stamlijn is een hoofdlijn waarop een groot aanbod aan collectief vervoer (tram, bus enz.) wordt voorgesteld en waarop alle andere vervoermiddelen worden gericht.'

stationsomgeving *

'Een stationsomgeving is een omgeving binnen de stedelijke gebieden en de stedelijke netwerken die een strategische ligging heeft rond de hoofdstations en waar een hoge dichtheid en de lokalisatie van personenvervoerdergerichte activiteiten wordt nagestreefd. Stationsomgeving is aldus een beleidsmatig begrip.'

stedenbouwkundig voorschrift *

'De bestemmingsvoorschriften zijn het geheel van regels en voorwaarden waaraan een activiteit in een gebied met een bepaalde bestemming moet voldoen. Het bestemmingsvoorschrift is een begrip met juridische waarde.'

Stedenbouwkundige voorschriften komen voor in uitvoeringsplannen en mogen niet worden verward met uitspraken in een ruimtelijk structuurplan.

⁶ Decreet houdende de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999.

⁷ Projectbureau Tweede Benelux Structuurschets, Ruimte voor Samenwerking, Concept Tweede Benelux Structuurschets, Mei 1996.

stedelijk - stedelijkheid *

'Stedelijkheid is een ruimtelijk kenmerk toegekend aan een gebied waar de bebouwing overheerst en waar een veelheid van activiteiten, functies en mensen op een verweven en gegroepede wijze veel en intense onderlinge relaties onderhouden.'

stedelijk conglomeraat *

Een stedelijk conglomeraat is een gebied met stedelijk karakter maar ontstaan uit het aan elkaar groeien van (kleine of grote) steden. Verschillende gebieden met stedelijk karakter naast de steden worden één verstedelijkt geheel met verspreide bovenlokale functies, infrastructuren, stedelijke ruimten enz. Het begrip is een beleidscategorie van de bestaande nederzettingsstructuur.

stedelijke ruimte

Een stedelijke ruimte is een verstedelijkt gebied met daarin een historische binnenstad, de negentiende eeuwse compacte uitbreidingen en de aaneengesloten stadsrand (overwegend van de twintigste eeuw). Zij vormen nog enigszins een morfologische en functionele eenheid gericht op het (historisch) centrum. Stedelijke ruimten lopen door over gemeentegrenzen, kennen een hoge concentratie aan bebouwing en stedelijke functies en hebben een uitgebreid verzorgingsniveau. De term 'agglomeratie' is een goede benadering maar wijst teveel op het morfologisch aspect van de verstedelijking. Hij wordt daarom niet gebruikt. Stedelijke ruimten zijn niet langer de enige stedelijke nederzettingen maar worden omringd door andere stedelijke fragmenten. Stedelijke ruimten komen voor als analytische categorie in de bestaande nederzettingsstructuur.

stedelijke vernieuwing

Suburbanisatie heeft tot veroudering en achteruitgang geleid van grote delen van de historische steden in de provincie. Stedelijke vernieuwing is daarom noodzakelijk. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld in het herbestemmen van verlaten bedrijventerreinen, in het vernieuwen van woonomgevingen, in het realiseren van groenstructuren of in het aantrekken van jonge bedrijfstakken. Stedelijke vernieuwing staat tegenover stedelijke uitbreiding.

stedelijk gebied *

'Het stedelijk gebied is het gebied waar intense ruimtelijke, culturele en socio-economische samenhang en verweving bestaat tussen verschillende menselijke activiteiten (wonen, diensten, werken, enz.), waar dichte bebouwing overheerst en

waar het wenselijk is ontwikkelingen te stimuleren en te concentreren. Stedelijk gebied is aldus een beleidsmatig begrip.'

Stedelijke gebieden komen voor als beleidscategorie van de gewenste nederzettingsstructuur.

stedelijk landschap

Stedelijke landschappen zijn sterk vergelijkbaar met stedelijke netwerken. Zij hebben echter beperkte uitbreidingsmogelijkheden. De stedelijke en economische potenties werden nagenoeg volledig benut en natuur en landschap stellen beperkingen. Optimalisering, herbruik, verdichting, sanering en vernieuwing zijn de krachtlijnen van een beleid. Stedelijk landschap is een beleidscategorie van de gewenste nederzettingsstructuur.

stedelijk netwerk *

'Het stedelijk netwerk is een complementair en samenhangend geheel van stedelijke gebieden en van structuurbepalende elementen van het buitengebied die verbonden zijn door infrastructuren (wegen, spoorwegen, kanalen, enz.). Stedelijke netwerken van een bepaald niveau zijn structuurbepalend voor die bepaalde ruimte en vragen om een samenhangend ruimtelijk beleid. Stedelijk netwerk is aldus een beleidsmatig begrip.'

Stedelijke netwerken komen voor als beleidscategorie van de gewenste nederzettingsstructuur.

strategisch project voor het buitengebied *

'Strategische projecten voor het buitengebied zijn projecten in het buitengebied die betrekking hebben op het behoud, de ontwikkeling en de verweving van de natuurlijke, de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en de infrastructuur.'

strategisch stedelijk project *

Strategische stedelijk projecten zijn projecten die de grote potenties van de stedelijke gebieden op een gecoördineerde wijze en efficiënt moeten illustreren en op korte en halflange termijn kunnen worden uitgevoerd. Ze moeten het kwaliteitsniveau van de gewenste ontwikkeling van het stedelijk gebied weergeven.'

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

Strategische projecten hebben een belangrijke voorbeeldfunctie ook voor het gewenst kwaliteitsniveau, zijn van voldoende omvang en impact en zijn uiterst complex waardoor de rol van een hogere overheid zeer belangrijk wordt geacht. Strategische projecten zijn integrerend.

streefbeeld

Een streefbeeld is een synoniem voor stedenbouwkundig ontwerp. Het opmaken van een streefbeeld gaat vooraf aan de concrete inrichting van een ruimte. Een streefbeeld geeft een visie, een ruimtelijk concept en een gewenst eindbeeld voor deze ruimte. Het geeft daarnaast concrete oplossingen voor belangrijke elementen van de inrichting.

structurende reliëfcomponent *

'Een structurende reliëfcomponent is een reliëfcomponent die structuurbepalend is voor de provincie. De structurende reliëfcomponenten zijn duidelijk visueel aanwezig en beklemtonen belangrijke gebiedsovergangen (cuesta's, steilranden enz.). Het beleid is erop gericht dat deze structurende reliëfcomponenten visueel aanwezig blijven.'

Structurende reliëfcomponenten komen als beleids categorie voor in de gewenste landschappelijke structuur.

structuurbepalend (element)

Ruimtelijk structuurbepalende elementen zijn de elementen in een ruimte die op een bepaald schaalniveau het meest essentieel zijn voor de interne samenhang binnen die ruimte. Structuurbepalende elementen zijn een hulpmiddel om te verwijzen naar de achterliggende ruimtelijke relaties. Zij hebben op zich geen betekenis en krijgen slechts zin door het ontstaan van ruimtelijke structuur. Om deze reden wordt de term 'structuurbepalend' verkozen boven 'structurend'.

structuurondersteunend hoofddorp

Het betreft een synoniem voor hoofddorp type I.

structuurplanning

Structuurplanning is een dynamisch en permanent proces van visie- en beleidsvorming met betrekking tot de kwaliteit van de ruimte. Het ruimtelijk structuurplan is een product van dit proces op een bepaald ogenblik en voor een bepaalde beleidsperiode. Het

proces bepaalt mede de inhoud van het structuurplan. Het is enerzijds een proces van inhoudelijke verdieping met betrekking tot de gewenste ruimtelijke structuur en anderzijds een proces van communicatie, overleg, besluitvorming en onderhandeling tussen de betrokkenen.

subsidiariteitsbeginsel *

'Het subsidiariteitsbeginsel houdt in dat elke inzake ruimtelijke ordening bevoegde overheid zich bezighoudt met die materies die geëigend zijn om op het bewuste niveau geregeld te worden. Beslissingen moeten genomen worden op het meest geschikte niveau. Een beslissing op een hoger niveau is te verantwoorden als het belang en/of reikwijdte ervan op het lagere niveau duidelijk overstijgt. Een hoger niveau treedt slechts op voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door het lager niveau kunnen worden verwezenlijkt.'

taakstelling - provinciale taak

Taakstellingen zijn opdrachten van een beleidsniveau aan een ander beleidsniveau. In het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen wordt het begrip taakstelling enkel gebruikt in verband met het toebedelen van bijkomende woningen en bedrijventerreinen over de kleinstedelijke gebieden, specifieke economische knooppunten en gemeenten van het buitengebied. De taakstellingen van het Vlaams gewest in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen en in de omzendbrief RO 96/06 aan de provincies worden in het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen benoemd als provinciale taken. De taakstellingen van de provincie aan de gemeenten worden in het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen benoemd als taken voor de gemeenten.

toerisme

Toerisme omvat het geheel van interrelaties en verschijnselen die verband houden met de verplaatsing naar en het tijdelijk verblijf van mensen in een andere dan de alledaagse leefomgeving, hetzij bij wijze van vrije tijdsbesteding, hetzij in de context van de persoonlijke ontwikkeling, hetzij in het kader van de beroepsuitoefening.

toeristisch-recreatief knooppunt *

Toeristisch-recreatieve knooppunten zijn aantrekkingsgebieden met hoogdynamische infrastructuur van provinciaal niveau. Het zijn op zich bestaande bestemmingen voor toeristische dagtrips en dagrecreatie met meer dan 100.000 getelde bezoekers per jaar. Een toeristisch-recreatief knooppunt heeft een eigen organisatiestructuur en is niet voor een specifieke doelgroep bestemd. De provincie maakt uitvoeringsplannen

op en richt een overlegstructuur op voor toeristisch-recreatieve knooppunten van provinciaal niveau. Daarin worden de uitbreidingsmogelijkheden van de toeristisch-recreatieve infrastructuur bepaald. Toeristisch-recreatieve knooppunten komen als beleidscategorie voor in de gewenste ruimtelijk-economische structuur.

toeristisch-recreatief netwerk *

'Een toeristisch-recreatief netwerk is een complementair en samenhangend geheel van toeristisch-recreatieve voorzieningen en infrastructuren die door hun ligging en onderlinge samenhang structuurversterkend werken.'

traject

Trajecten komen als analytische en als beleidscategorie voor in de verkeers- en vervoersstructuur. In de bestaande verkeers- en vervoersstructuur betreft het een bestaande ruimte die wordt gedragen door één enkele infrastructuur. In de gewenste verkeers- en vervoersstructuur is een traject een theoretische gewenste verbinding tussen belangrijke verkeersgenererende elementen in de provincie. Binnen de trajecten zijn verschillende niveaus te onderscheiden.

transferium

Dit is een knooppunt waar toeristisch-recreatieve routes van provinciaal niveau samenkomen en waar specifieke netwerkondersteunende infrastructuur aan kan worden gekoppeld.

Transferia komen voor als beleidscategorie van de gewenste toeristisch-recreatieve structuur.

uitgeruste weg

Het betreft een met duurzame materialen verharde weg, voorzien van een elektriciteitsnet⁸.

ventweg *

'Een ventweg is een weg met een toeganggevende functie, parallel gelegen aan maar gescheiden van een weg met een verbindende functie als hoofdfunctie.'

verbinden *

'De verbindingsfunctie van de weg (het verbinden) is het verbinden van herkomst- en bestemmingsgebieden.'

verbindingsfunctie *

'De verbindingsfunctie is de verkeersfunctie die de verplaatsing tussen twee gebieden mogelijk maakt.'

verbrede ontwikkeling van landelijke gebieden

Beleidsaanduiding voor die delen van het buitengebied waar de leefbaarheidsfunctie onder druk staat door vooral de terugloop van agrarische werkgelegenheid. Het perspectief voor dergelijke gebieden is gericht op het ontwikkelen van kansrijke agrarische activiteiten in combinatie met bepaalde vormen van recreatie en toerisme en het beheer van natuur, bos, landschap en water⁹.

verbrede landbouw

Zie agrarische verbreding.

verdelingscriterium

Het betreft criteria die werden bepaald voor het verdelen van bijkomende woningen en bedrijventerreinen over de kleinstedelijke gebieden, specifieke economische knooppunten en gemeenten van het buitengebied.

verdichting *

'Verdichting is één van de sleutelbegrippen in een ruimtelijk beleid waar openheid en stedelijkheid voorop staat. Verdichting betekent voor het ruimtelijk beleid in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied het volgende: het concentreren van het wonen en het werken in de stedelijke gebieden en de kernen van het buitengebied; het differentiëren van de woningvoorraad; het versterken van de multifunctionaliteit door verweving; het opleggen van minimale dichtheden.'

⁸ Decreet houdende de ruimtelijke ordening van 18 mei 1999.

⁹ Projectbureau Tweede Benelux Structuurschets, Ruimte voor Samenwerking, Concept Tweede Benelux Structuurschets, Mei 1996.

ontwerp ruimtelijk structuurplan provincie antwerpen

voorstedelijk vervoersnet *

Het voorstedelijk vervoersnet is het netwerk van openbaar vervoer dat de verbinding vormt tussen de gebieden in de ruime omgeving van een groot- of regionaalstedelijk gebied.

weekendverblijf *

'Met individueel weekendverblijf wordt bedoeld de al dan niet verspreid liggende weekendverblijven. Voor individuele weekendverblijven bestaat geen sectorale omkadering.'

weerstand

Om te verhinderen dat secundaire wegen die eindigen aan de rand van kernen, met elkaar worden kortgesloten met nadelige gevolgen voor de leefbaarheid van de kernen worden weerstanden aangeduid. Weerstanden gaan verder dan filters. Zij stoppen het doorgaand verkeer in plaats van het te filteren. De manier waarop weerstanden worden gerealiseerd, is een lokale bevoegdheid.

woning - woongelegenheid

Het betreft elk onroerend goed of het deel ervan dat hoofdzakelijk bestemd is voor de huisvesting van een gezin of alleenstaande ¹⁰.

woningprogrammatie

In een woningprogrammatie geeft het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan de intenties voor alle binnengebieden en woonuitbreidingsgebieden in de gemeente (ontwikkelen, als reserve behouden, herbestemmen). Aan de woningprogrammatie gaat een vergelijking van aanbod en behoefte vooraf.

woonkern *

De woonkernen in het buitengebied zijn nederzettingen waar een beperkte uitrusting (voorzieningen, bereikbaarheid) voor dagelijkse behoeften aanwezig is en waar een zeker draagvlak aanwezig is om deze voorzieningen in stand te houden. De provincie duidt de woonkernen op haar grondgebied aan in het richtinggevend gedeelte van het ruimtelijk structuurplan provincie Antwerpen. In een woonkern kan in principe geen

lokaal bedrijventerrein worden aangelegd. De opvang van bijkomende woningen gebeurt in principe binnen de juridische voorraad.

¹⁰ Decreet houdende de Vlaamse wooncode van 15 juli 1997.